

MARIJA BALIČEVIĆ, IVANA IVANČIĆ*

**TIMSKA NASTAVA (HRVATSKI JEZIK, LIKOVNA I
GLAZBENA KULTURA) U OKVIRU OTVORENE ŠKOLE U
OŠ FRANJE KREŽME U OSIJEKU**

Primjer iz prakse

Tijekom obilježavanja četrdesete obljetnice OŠ Franje Krežme u Osijeku, upriličen je i Dan otvorene škole, prepoznatljiv po timskom radu učitelja različitih predmeta i učenika od 1. do 8. razreda. Zajednički je projekt bio osvjetliti život, plodan umjetnički rad i prerani kraj Osječanina Franje Krežme, violinskoga virtuozu, čije ime škola nosi. U članku je iznesena timska nastava učiteljica: hrvatskoga jezika, likovne i glazbene kulture. Suradnja na ostvaraju zajedničkoga projekta donijela nam je puno radosti i pozitivnih iskustava.

U svakoj je školi obilježavanje dana škole uvijek poseban događaj, a ako je uz to i neka značajnija obljetnica, aktivnosti su brojnije, a svečanost veća.

Četrdeseta obljetnica postojanja i uspješnoga rada Osnovne škole Franje Krežme, Osijek, veliki je razlog da Dan škole bude popraćen cjelotjednim aktivnostima koje su pomno pripremali svi učitelji i učenici tijekom cijele školske godine (2003./04.).

Dan otvorene škole bio je zanimljiv i prepoznatljiv po timskom radu učitelja različitih predmeta i učenika različitih razreda. Svrha zajedničkoga projekta bila je osvjetliti život, bogat glazbeni rad i prerani kraj Osječanina Franje Krežme, violinskoga virtuozu, čije ime škola nosi.

Timskom se nastavom ostvaruje uska suradnja većega broja učitelja na principu podjele rada u okviru nastavnoga programa jednoga nastavnoga predmeta ili programa više predmeta.

Svaki član tima preuzima dio posla za koji je stručan po znanju i sposobnostima. Učitelji (u našem timu tri učiteljice i skupina učenika) preuzimaju odgovornost za pripremanje, planiranje, prezentaciju i evaluaciju predavanja pripremljenoga za skupinu učenika. (Naš je timski rad bio pripremljen za učenike od 5. do 8. razreda.) U dobro organiziranoj timskoj nastavi (naglasak je uvijek na izvođenju nastave) smišljeno se izmjenjuju razni socijalni oblici rada, od individualnoga i individualiziranoga rada, rada u parovima i manjim skupinama. Za timski rad potrebno je osigurati određene pretpostavke: volja i suradnja učitelja, pripremljenost učenika, odgovarajući prostor, prilagodljiv raspored sati (makar za taj dan). S obzirom na ustroj

nastave u našoj školi, odabrali smo vertikalnu timsku nastavu, koja podrazumijeva zajedničku odgovornost više predmetnih učitelja različite specijalnosti i učenika različitih razreda.

Odjel						Odjel						Odjel					
Razred	A	B	C	D	E	Razred	A	B	C	D	E	Razred	A	B	C	D	E
V.						V.						V.					
VI.						VI.						VI.					
VII.						VII.						VII.					
VIII.						VIII.						VIII.					

Horizontalna, vertikalna i kombinirana timska nastava
(Ničković, 1978., str. 58.)

Po učeničkim uradcima koji su nastali tijekom i nakon timskoga rada zaključili smo da je ova promjena u njima pobudila veliku znatiželju, aktivno ih uključila u nastavni proces i zbližila u zajedničkoj želji da postavljene zadaće i ciljeve riješimo uspješnije. Nastali su pravi mali istraživački i umjetnički radovi.

S obzirom na dobru suradnju i prepletanje sadržaja predmeta, među ostalima bio je i tim učiteljica: hrvatski jezik, likovna i glazbena kultura. Dvosat, koji smo održale kao tim i u kojem su podjednako bila zastupljena sva tri predmeta, pokazao se kao vrlo kreativan i sadržajan. Tijek dvosata tekao je prema pripremljenom scenariju, koji je nastao dogovorom i suradnjom učiteljica spomenutih predmeta i učenika koji su sat vodili, a bili su mu nazočni učenici od petoga do osmoga razreda.

U uvodnom dijelu sata izneseni su zadatci i ciljevi po predmetima kao i cilj i svrha zajedničkoga rada. U hrvatskome jeziku to je bilo:

- ◆ upoznavanje i aktivno slušanje poezije i proze posvećene životu i radu Franje Krežme
- ◆ bilježenje dojmova, osjećaja, izraza, riječi, prisjećanja...
- ◆ povezivanje glazbenoga, likovnoga i poetskoga izraza
- ◆ izražavanje svojih dojmova u obliku pjesme, proze, pisma, zamišljenoga intervjua s Franjom Krežmom, dijaloga sa skladateljem i violinistom, grozda, petostiha (činkvine)...

Zadatci i ciljevi likovne kulture bili su:

- ◆ uočavanje prožimanja likovne umjetnosti s glazbom i književnošću
- ◆ stvaranje i izražavanje bojom ili crtom
- ◆ kompozicija, ritam, kontrast
- ◆ doživljaj glazbenih i literarnih djela izraziti likovnim elementima.

U glazbenoj kulturi zadatci i ciljevi bili su:

- ◆ upoznati školovanje, skladateljski rad i koncertno djelovanje Franje Krežme
- ◆ aktivno slušanje (prepoznavanje glazbala, vrste glasa, glazbenih sastava), uočiti glazbenu vrstu, tempo, dinamiku, tehniku sviranja, oblik...
- ◆ povezivanje glazbenoga, likovnoga i literarnoga doživljaja.

Sat je započeo živom glazbom (kompoziciju Večer na Savi izvela je naša učenica, polaznica Glazbene škole) i interpretativnim čitanjem pjesme Krežmina violina. Smjenjivale su se u daljnjem tijeku sata glazbene snimke poznatih Krežminih kompozicija, pjesme posvećene Franji Krežmi nastale kao zahvalnice nakon uspješno održanih koncerata, podatci iz njegove biografije, fotografije iz obiteljskoga albuma Franje Krežme, crteži i snimke Osijeka iz Krežmina vremena kao i kritike tada priznatih glazbenih kritičara, razmišljanja i prosudbe Krežminih prijatelja i poznanika.

Vrlo su pomno učenici pratili tijek sata, upijali ono što ih je najviše impresioniralo do trenutka posljednje kompozicije i pjesme posvećene velikom umjetniku, do zadnjega zvuka umjetnikove utihnule violine.

A onda, nakon doživljajno-emocionalne stanke, učenici su osjećali potrebu izraziti svoje dojmove u literarnoj ili likovnoj formi. Bivali su po želji i raspoloženju. Radno i stvaralačko ozračje lagano je pratila snimka Krežmine violine. Učiteljice su ih poticale i hrabrile u njihovom kreativnom literarnom i likovnom radu. Glazba je utihnula, uradci su bili na plakatima oko nas u učionici. Nitko od nas, učitelja i učenika, nije krio oduševljenje originalnim literarnim i likovnim uradcima, bogatim riječima i osjećajima, raskošnim bojama u tehnici uljnoga pastela. Svi smo bili beskrajno zadovoljni zajedničkim radom.

Zanimljivom motivacijom, jasno postavljenim zadatcima i ciljevima, timska nastava može donijeti više interesa, stvaralačke radosti, međusobnoga druženja i upoznavanja među učenicima i učiteljima i ne bi ju trebalo zanemarivati tijekom nastavnoga procesa. Ovim načinom rada moguće je među učenicima sprječavati konfliktne situacije i razvijati odgovornost i suradničke odnose.

LITERATURA

L. Bognar, M. Matijević: DIDAKTIKA , Školska knjiga, Zagreb,1993.
Vi. Poljak: Didaktički sistemi nastave, Školska knjiga, Zagreb, 1984.

SUMMARY

While marking the 40th anniversary of the primary school “Franjo Krežma” in Osijek, an “Open School Day” was organized. It is known for the team work of teachers of different school subjects and the pupils ranging from the first to the eighth grade. Their joint project was to shed light on the life, creative work in the field of art and the early death of Franjo Krežma, a famous Osijek violine virtuoso after whom this school was named. The article also describes the team work of the teachers of the Croatian language, arts and music. Cooperation on carrying out this joint project has brought a lot of joy and positive experience.

Primljeno 10. studenoga 2004.

PRILOZI

NOĆ SLUTNJE

Nježnim pogledom mladić sanjari.

Sanjari o čaroliji violine koja sada tiho i polagano plače, njezine suze gromko odzvanjaju u noći slutnje.

Lagano treperi zvjezdica i poče tonuti u tamu. Mrak.

Mjesec čuva nebo sa svim zalutalim snovima, željama, ljubavima, ali i snažno obasjava počivalište mlade, neukročene duše, dok zlatna slova trepere i govore:

"FRANJO KREŽMA, 1862.-1881."

Travke se polagano njišu dok se vjetar igra raspupalom krošnjom vrbe koja vršcima svojih nježnih grana miluje raspjevanoga cvrčka.

Duša umjetnikova luta.

Traži. Traži rasplakanu violinu koja čuva velike čarolije glazbe. Njegova duša ne miruje, a jecaji se violine udaljavaju.

Vraća se na svoje mramorno počivalište koje Mjesec čuva dok vrbe plaču. Zlatnim slovima piše:

"DUŠA KOJA ĆE UVIJEK BLISTATI NA POLJU UMJETNOSTI."

I pada opet u duboki mirni san.

A noć slutnje postaje moć.

Tiha i mračna noć.

Vanja Rici, 6. a

KREŽMINA VIOLINA

*U kutu mračnom
sjedi drvena Krežmina violina.*

*Slomljena od tuge i boli
žali za jednim likom,
Franjom Krežmom.*

*Sjeća se kako je pod njegovim gudalom
pjevala, plakala, cvilila i molila.*

*Ona čuva uspomenu na njega;
njegovo gudalo.*

*Čuva ga na skrivenom mjestu,
kako ga ne bi uzele neke grube ruke
i uništile svaki skriveni spomen na glazbenoga genija.*

*On je bio jedan i jedini.
FRANJO KREŽMA.*

Ira Ikica, 8. a

Veličanstveno.

Igra nota izlazi iz violine.

One nam daju mir i spokoj.

Lelujavo se gudalo povlači po žicama.

I daje nam glazbu sna...

Najljepšu glazbu koja u srce dira.

A Franjo Krežma pronosi našu slavu.

Matea Zovak, 8.a

VIRTUOZ

**ČAROBNO, LIJEPO
STVARANJE, SVIRANJE, SKLADANJE
HRVATSKI VIRTUOZ NA VIOLINI
FRANJO KREŽMA**

Ivana Periš, 6. a

LOŠE VIJESTI

*U Osijek stigoše loše vijesti,
da Franjo više nikada, nikada
neće doći svijesti.*

Antonio Paradžiković, 6. a